

RAQAMLI IQTISODIYOTNING ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O'RNI

Toshtemirova Farangiz Dilshod qizi

*Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti talabasi
Bank moliya xizmatlari fakulteti,
bank ishi 525-guruh.*

farangiztoshtemirova32@gmail.com

Sultanova Shaxzoda Begimqulovna

*Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti talabasi
Bank moliya xizmatlari fakulteti, bank ishi 525-guruh
shaxzodas726@gmail.com*

Ziyotova Gulsanam G'afurovna

*Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti talabasi
Bank moliya xizmatlari fakulteti, bank ishi 525-guruh
gulsanamziyotova9@gmail.com*

Ilmiy rahbar: Iskandarov Bekzod Abdijalilovich

*Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti
Iqtisodiyot nazariyasi kafedrasida katta o'qituvchisi
bekzodiskandarov1988@gmail.com*

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 15.04.2026

Revised: 16.04.2026

Accepted: 17.04.2026

KALIT SO'ZLAR:

*raqamli iqtisodiyot,
raqamlashtirish,
axborot
texnologiyalari,
elektron savdo,
innovatsiya, raqamli
transformatsiya.*

Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyot tushunchasi, uning shakllanish jarayoni va zamonaviy jamiyat rivojida roli tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalarning iqtisodiy jarayonlarga, biznes faoliyati, davlat boshqaruvi va ijtimoiy sohalarga ta'siri o'rganiladi. Shuningdek, raqamlashtirish jarayoni iqtisodiy samaradorlikni oshirish, innovatsion rivojlanishni rag'batlantirish va yangi imkoniyatlar yaratishda qanday ahamiyatga ega ekani ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda raqamli iqtisodiyotning rivojlanish bosqichlari va uni yanada takomillashtirish zarurati ham yoritiladi.

Hozirgi globallashtirish davrida iqtisodiy rivojlanish ko'p jihatdan axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga bog'liq. Raqamli iqtisodiyot zamonaviy iqtisodiy tizimning yangi bosqichi sifatida shakllanmoqda. Bu iqtisodiy faoliyatni tashkil etishda va boshqarishda raqamli texnologiyalar, internet tarmoqlari va elektron platformalardan keng foydalanishni nazarda tutadi. Natijada ishlab chiqarish, savdo, xizmat ko'rsatish va boshqaruv tizimlarida tub o'zgarishlar yuz bermoqda.

So‘nggi yillarda raqamli iqtisodiyot iqtisodiy samaradorlikni oshirish bilan birga, jamiyatning ijtimoiy rivojlanishiga ham ta’sir qilmoqda. Axborot texnologiyalari iqtisodiy jarayonlarni tezlashtiradi, yangi xizmat turlarini yaratadi va innovatsion rivojlanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Raqamli iqtisodiyot tushunchasi va xususiyatlari. Raqamli iqtisodiyot — iqtisodiy jarayonlarni amalga oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishga asoslangan tizimdir. Bu modelda ma’lumotlar muhim iqtisodiy resurs sifatida ishlatiladi. Internet, sun’iy intellekt, bulutli texnologiyalar va katta ma’lumotlar tizimi iqtisodiy faoliyatning samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Asosiy xususiyatlardan biri — iqtisodiy jarayonlarning avtomatlashtirilishi. Zamonaviy korxonalar ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish uchun raqamli texnologiyalardan keng foydalanadi. Natijada xarajatlar kamayadi, mahsulot sifati oshadi va raqobatbardoshlik ta’minlanadi.

Shuningdek, raqamli iqtisodiyot sharoitida ma’lumotlarni tahlil qilish katta ahamiyatga ega. Korxonalar katta ma’lumotlarni tahlil qilib iste’molchi ehtiyojlarini aniqlaydi, marketing strategiyasini ishlab chiqadi va boshqaruv qarorlarini samarali qabul qiladi.

Raqamli iqtisodiyotning jamiyat rivojidadagi roli. Raqamli iqtisodiyot zamonaviy jamiyat rivojida muhim rol o‘ynaydi. Elektron savdo platformalari mahsulot va xizmatlarni sotish jarayonini osonlashtirdi. Internet orqali savdo operatsiyalari bozorning geografik chegaralarini kengaytirdi va xalqaro savdoni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Raqamli texnologiyalar davlat boshqaruvi tizimida ham muhim ahamiyatga ega. Elektron hukumat tizimi davlat xizmatlarini aholiga tez va qulay yetkazadi. Onlayn xizmatlar fuqarolarga hujjatlarni rasmiylashtirish, to‘lovlarni amalga oshirish va davlat organlari bilan muloqot qilish imkonini beradi.

Mehnat bozorida ham o‘zgarishlar yuz berdi. IT sohasida yangi kasblar paydo bo‘ldi: dasturchilar, ma’lumot tahlilchilari, kiberxavfsizlik mutaxassislari va boshqalar. Masofaviy ish shakllari esa mehnat bozorining moslashuvchanligini oshirdi.

O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyot rivoji. O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishi hisoblanadi. Iqtisodiyotning turli sohalarini raqamlashtirish, axborot texnologiyalarini keng joriy etish va elektron xizmatlar ko‘lamini oshirish bo‘yicha muhim islohotlar amalga oshirilmoqda.

“Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi internet infratuzilmasini rivojlantirish, elektron hukumat tizimini takomillashtirish, IT sohasida malakali mutaxassislar tayyorlash va raqamli xizmatlar sonini oshirishni nazarda tutadi. Ushbu chora-tadbirlar mamlakat iqtisodiy rivojlanishini tezlashtiradi va xalqaro raqobatbardoshlikni oshiradi.

Xulosa.

Raqamli iqtisodiyot zamonaviy jamiyat rivojida muhim rol o‘ynaydi. U iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, innovatsion rivojlanishni rag‘batlantiradi va yangi iqtisodiy imkoniyatlar yaratadi. Raqamli texnologiyalar davlat boshqaruvi, biznes va ijtimoiy

sohalarda muhim o‘zgarishlarni yuzaga keltiradi. Kelajakda raqamli iqtisodiyot rivojlanishi mamlakatlarning global iqtisodiy tizimdagi raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tapscott D. The Digital Economy. New York, 2015.
2. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. Geneva, 2016.
3. Brynjolfsson E., McAfee A. The Second Machine Age. New York, 2014.
4. OECD Digital Economy Outlook. Paris, 2020.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi.
6. O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi rasmiy ma’lumotlari.
7. Castells M. The Rise of the Network Society. Oxford, 2010.
8. Zamonaviy iqtisodiyot va innovatsiyalar bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar to‘plami.